

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

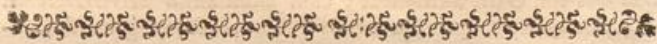
Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

§. IV. Innocentij XI. Pontificis Maximi, contra Regaliæ abusus Decreta, &
curæ; & quàm immeritò ab aliquibus notata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

retur meliorum spe, ac pejorum metu, quàm acerbè in aulam con-
clamacum? Roma nullum innocenibus jus dici, nec asylum veritati, sed poten-
tiæ dari; vincere, qui plus auro, non justitiâ valeret: Pontificem tot precibus,
Legationibus, & literis in Angliam missis quid aliud effecisse, quàm ut ostenderet
contemni se posse, & patrocinia innocenibus data intra verba consistere, obstinato
interim Rege, & Alexandrum semper minantis, & nunquam ferientis habitu ri-
dente. Roma omnes misereri, neminem succurrere, & idè tot malis à Deo premi,
quod oppressis non subveniret. Hæc palàm, & ab omnibus dicebantur,
qui Angliam fulminari volebant, sed immoto Alexandro; qui
cum hæc severitate, & Regem perdi videret, cogique in defectio-
nem, nec tamen Archiepiscopo subveniri, maluit ferro abstinere,
& ægrum si non sanare, at saltem nec perdere. Quod quàm pru-
denter ab Alexandro factum sit, exemplum Henrici VIII. Angliæ
Regis postea docuit, tot lacrymis deploratum, & necdum deletum.

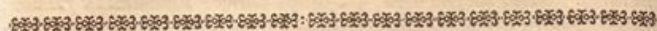
§ IV.

INNOCENTII XI Pontificis Maximi, contra
Regaliæ abusus Decreta, & curæ; & quàm im-
merito ab aliquibus notata;

SUMMARIÆ.

1. *Multa in Gallijs Ecclesiæ Decreto Concilij Lugdunensis, & quatuor seculorum beneficio à Regalia libera, idq. Episcopi Galli agnoscunt, & tamen Edicto Regio subscribunt, & quas ob causas?*
2. *Soli Episcopi Alecensis, & Apamiensis causam sustentant ab alijs metu desertam, quod ipsorum testimonijs ostenditur. Apamiensis exilium, & mors.*
3. *Vicarijs ab Apamiensi Capitulo electis alijs à Tholosano Archiepiscopo oppositi, sed nullo jure. Nova, & sæva persecutio.*
4. *Alia in Monasterio Carronensi turba.*

5. *Romani Pontificis in tot malis curæ, & remedia malè à quibusdam accepta, & quas ob causas? quæ sigillatim refelluntur.*

I.

Am supra ostendimus, Concilij Lugdunensis Decreto cautum fuisse, ne Jus Regaliæ ad eas Ecclesias proferretur, quæ hætenus ab hæc servitute immunes fuerant; gaudebantque Ecclesiæ hæc nativâ, & canonicâ libertate annos ferè quadringentos, quot videlicet decurrerunt ab anno MCCLXXIV. quando Concilium Lugdunense celebratum est, usque in annum MDCLXIII. cum Regis Edicto omnes totâ Galliâ Ecclesiæ huic oneri subjectæ sunt. Neque hoc ipsi Galli dissententur; cum enim anno MDCLXXXI. mense Majo Episcopi aliquot convenissent, & futuro generali Conventui ad proximum Octobrem materiam agendorum pararent, unus & præcipuus inter alia hæc Episcoporum nomine locutus fertur: *Jus Regaliæ servitutem esse, quæ præsertim, collationes Episcoporum quod attinet, imponi nisi ab Ecclesia, ejusque consensu non possit, semper nobis persuasum fuit; & idèd cum Concilium Lugdunense Regaliæ, ubi hætenus invaluerat, tolerandum esse duxerit; ad eas verò Ecclesias, ubi hætenus insueta, extendi omnino, & sub pœna anathematis gravissimè interdixerit; sequitur, ut nec illæ hanc ipsam servitutem recusare debuerint, quæ hætenus eam tulerant; illæ verò, quæ hætenus naturali, & canonicâ libertate fruebantur, justissimè usque in annum MDCLXXII. ferre renuerint.* (a) Ubi vides fateri Galliæ Episcopos, quorum nomine loquebatur, Jus Regaliæ servitutem esse, nec eam aliâ, quàm Ecclesiæ auctoritate imponi potuisse: ab hac verò Regalia immunitatem, fructum esse canonicæ, & naturalis libertatis, quâ quadringentis annis Ecclesiæ, ubi hætenus contraria consuetudo non obrinuit, gavisæ sunt: quæ omnia quàm verè à Gallo sint dicta, jam supra abunde ostendimus, nec animus est repetere. Hanc ergo Libertatem Edictum Ludovici Regis submovit; quod licèt novum, & Galliæ hætenus invisum, non tamen obscurum fuit, quorum consilij id suggestum, peractumque. Erant in aula,

(a) V. la lettera indirizzata ad un Vescovo dell' Assemblea die 8. Augusti. 1681. f. 5.

qui Principis gratiam quovis pretio parabant; & quia potentiæ, gloriæque, ac proferendæ dignitatis avidum cernebant, facile captari poterat, ijs propositis, quæ huic cupiditati blandirentur: tantòque magis, si victoria nec armis, nec auro constaret, & bellum indiceretur vinci volentibus. Ecclesiæ ergo Edictis petita, & quòd Majorum exemplis ea res careret, tantò magis Principem invitabat omnes retrò se Reges vincere festinantem: accedebant in eos, qui maximè videbantur oblectaturi, privata odia, unde criminandi, vindicandique occasio; & denique si hæc omnia abessent, quæstus urgebat; Rege enim ad majora intento, alijs Sacerdotia dispensandi cura dabatur: in istos ergo præmia, favores, & clientelæ redibant, magno potentiæ, opumque incremento: & cum publica utilitas obtenderetur, privata quærebatur, quod postea eventu patuit. Cæterùm velandæ cupiditati rationes passim quæsitæ, ac omni colorum genere, ut Principi placerent, ornata; & pronum erat fallere, armorum potius, aulæque, quàm Canonum, & Ecclesiæ gnarum. His ergo artibus Edictum illud prodijt, quo omnes totâ Galliâ Ecclesiæ, & in provincijs etiam recenti bello quæsitis, Regaliæ admittere jubebantur, adjectumque, ut electi Antistites intra duos menses à præstito fidelitatis Sacramento litteras à Rege obtinerent, quibus claudi Regalia inciperet, & proventus Episcopis cedere: litteræ verò in tabularia Camerae Computorum referrentur: cæterùm Episcopi jam olim electi tenerentur hæc ipsâ solemnitate defungi. Hæc novæ servitutis professio fuit; nec alibi, quàm Parisijs edi poterat, magno quidem Episcoporum incommodo, sed non minori eorum emolumento, qui Regaliæ præerant, Varijs in Galliâ animis, & foris non minori expectatione Regium hoc Edictum acceptum est; necdum enim memoriâ exciderat, sæpe id in aula tentatum, sed nullo eventu, Clero Gallicano semper oblectante, & semper victore; nec minoribus jam animis pugnaturi credebantur, quippe eadem in causa, & libertatis Gallicanæ, quam Pontificibus tories objectabant, memores; ac Rege, si veritatem doceretur, æqui amante. Cæterùm vana expectatio fuit: Plerique jugum accepere, querebantur tamen, dolebantque se invitos cogi, & Notarios, ac testes adhibebant, qui, ne libertati suæ id quidquam noceret, in Tabulas referrent, misero inanique solatio

perditæ Libertatis! *Capi, vinciri volumus, & hoc ipsum chirographo testamur; id tantum scribite, liberos nos esse.* Recusarunt alij, sed tamen Capitulis suis permisere, ut Regaliæ subscriberent; perinde ac si nulla Pastoris culpa esset, si ejus non imperio quidem, sed permissu oves errassent; (a) si enim Regaliam suis Ecclesijs imponi justè crediderant, cur ergo ipsi abnuebant? si injustè, cur, ut Canonici id facerent, patiebantur? Enimverò non minus in animarum, quàm militum Ductore eadem, parisque momenti culpa est, facere, & non prohibere, cùm possit. Sed Regalistarum importunitas Beneficia, fructusque raptantium effecit, ut qui istorum gratificationibus liberari vellent, jugum subirent, fœdâ quidem, sed utili servitute.

II. Duo tantum Episcopi Regijs Edictis obnixi sunt, Aletensis videlicet, & Apamiensis; & primò quidem omni reverentiâ, & obsequio certatum est, demonstratâ Ecclesiarum immunitate, quam & Concilij Lugdunensis auctoritas, & annorum supra quadringentos decursus firmaverant: sed cùm in aula non rationibus, sed imperio ageretur, & soli ipsi certarent, reliquo agmine aut victo, aut composito, nihil effectum est: nec ideò cessere; nunquam enim adducti sunt, ut subscriberent, imò vibratis censuris, edictisque propositis procul Regalistas arcebant: Romam etiam inclamarunt, commune Episcoporum asyllum, cùm periclitantur. Sed quid facerent soli? imò hoc illis crimini dabatur, quòd causam ab omnibus desertam soli sustinerent. Ergo omni malorum genere exerciti, nullâ ætatis, quæ jam provecta erat, nullâ virtutum, quæ præcipuè florebat, nullâ dignitatis reverentiâ; nec alterius culpæ postulabantur, quàm quòd Ecclesias suas, ab hominum memoria, & decreto Concilij Lugdunensis ac ipsorum Galliæ Episcoporum testimonio liberas, nollent in servitutum rapi; imò nec poterant velle, quippe Concilio Lugdunensi enixè id ipsum vetante: quid ergo facerent? Regi potius, an Concilio obedirent? omnino sic illis visum, quibus delitiæ, & quies, ac Principis gratia præ Libertate fuit: nec quid Ecclesijs, ac cœlo, sed quid mundo deberent, cogitantibus: quid ergo facerent, si secures, & flammæ, & alia tyrannorum instrumenta sævirent? illi sanguinem funde-

(a) M. de Pamiers fol. 177.

rent, qui vocibus pepercere? & Neronibus, ac Decijs veritatem edicerent, ante Regem Christianissimum muti, pavidique? agnovisse enim Galliæ Episcopos, nullo jure Ecclesias gravari, soloque offendendi Regis metu, Regaliam admisisse, ipsorum confessione, & litteris Innocentij Summi Pontificis, palàm est, sic enim loquitur: (a) *Animadvertimus litteras vestras à metu ordiri, quo suasore nunquam Sacerdotes Dei esse solent, & in ardua, & excelsa pro Religione, & Ecclesiastica libertate vel aggrediendo fortes, vel persiciendo constantes: timuistis ergo, ubi non erat timor, &c. Et infra. Nobis excusationem allaturi rerum à vobis actarum exaggeratis periculum, ne Sacerdotium, & Imperium inter se colliderentur; proinde existimasse vos, ad officium vestrum pertinere utili condescensione Canones temperare; proinde vos jure vestro decedentes, illud in Regem transulisse. Hic planè agnoscunt Galliæ Antistites, non potuisse Regaliam universim, & ad omnes Ecclesias extendi, nec istud ad Regni, & coronæ jura, ut aulæ videbatur, pertinere; alioquin nec dispensare illos, nec jure suo cedere oportebat; nemo enim jure alieno cedit: nec Reges, ut jure suo utantur, dispensatione egent.*

Illud mirum fuit, nec hactenus auditum, ut Episcopi in causa dispensarent, tot, ut supra vidimus, Concilij, & ultimo Lugdunensi prohibita. An ergo potestas illis est, Decreta Conciliorum universalium solvendi? & qui Pontificem Romanum Concilij subesse volunt, ipsi Concilij se præferunt? dispensatio enim ad Superiorem pertinet.

Nec alia in re tanti momenti dispensandi causa, quàm vanus offendendi Regis metus, & præclara illius de Ecclesijs merita. Regem ergo injustum faciunt, impiumque, qui justitiâ, & veritate offendatur, nec Antistites ferat officij sui, ac juramenti memores; supponunt ergo Regem ignaviâ tantum, & adulatione, ac sacrilegio placari, quo nihil indignius de Rege tam justo, tot virtutibus, ac facinoribus claro dici potest. Neque hoc remunerari Principem fuit toties de Ecclesijs, & bene meritum; non enim remuneratur, qui perdit blandiendo; illud potiùs remunerari erat, si errantem revocassent, ostenso præcipicio, in quod perversis consilij agebatur, tenuissent lapsurum: nisi fortè tanti Regis animam minoris, quàm corpus, & sanitatem ducant, negligantque curare, quia

(a) Breve Innoc. XI. ad Galliæ Episcopos Anno. 1682. die II. April.

quia aeternitati perituram. Quanta Davidis in Regnum, & Ecclesiam merita? num ideò celari adulterium, & conniveri homicidio debuit? num pœnæ abscondi, ne quietum, & securum turbarent? imò quia amabat, quia fidus erat, & gratiam bene merenti referre properabat, ideò explicatè, impavidèque monuit Propheta, terruitque lethargo periturum: *Tu es, inquit, ille vir: Uriam percussisti gladio, & uxorem illius accepisti in uxorem tibi, & interfecisti eum gladio filiorum Ammon; quamobrem non recedet gladius de domo tua in aeternum, &c.* Idem spiritus, idem amor, & libertas Joannis Baptistæ fuit: bene Herodes de illo merebatur, qui libenter dicentem audiebat, & eo audito multa faciebat. Num ideò incaestu, & adulterijs scædo pepercit? aut non potiùs rogavit, monuit, ac tandem cum aures flagitio clauderentur, nullo Regis, nullo meretricis metu, amore, ac potentiâ ferocis, quantâ potuit voce inclamavit pereuntem: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Non ergo benemeritos remunerantur, qui connivent, præbentque nocitura, sed qui negant. Sed nec minùs admirari illas voces, aut horrere juvat, cum dicunt: *Jure nostro decedentes illud in Regem contulimus.* Vos ergo Ecclesiarum, quæ vobis creditæ sunt, arbitri, & Domini, non custodes, & tutores estis? earumque jura, ac privilegia, ut metus aut cupiditas fuerit, in alios transfertis? hoc nimirum jurastis, cum infidelias acciperetis, & vos mortem potiùs subituros, quàm, ut Ecclesiæ libertatem proderetis, spondidistis? Quo ergo jure transferre potuistis, quæ nec vestra sunt, nec vobis commissa alijs donanda, sed tantùm custodienda? Vobis ergo, vestræque voluntati Concilia, & Canones subsunt, imò fides, & juramenta, & Ecclesiarum Libertas, ac disciplina, quam, ut libuerit, Principibus, & Laicis submittitis, ac interim Romanum Pontificem tam indigna respicientem, per Conventus, & Decreta monetis, ut Canones custodiat. Ergo, ut dixi, reliquis omnibus terga vertentibus soli Alestenfis, & Apamiensis Episcopi in acie perstiterunt, & quòd causam Ecclesiæ impigrè suscepissent, omni ærumnarum genere vexati sunt, Rege aut ignaro, aut falsis eorum criminationibus, qui privati studijs agebantur, prævento; nam Jansenismi, novarumque rerum, & contemptæ Majestatis accusati sunt, cum tamen non aliâ culpa laborarent, quàm quòd nollent novæ servituti succumbere, nihilque

æque

æquè illos angebat, quàm quòd viderent, Beneficia titulo Regaliæ perinde ac si Ecclesia vacasset, indignis conferri; quæ pœna nova omnino erat, & nunquam audita: nec tam Episcopos, quàm Ecclesias, Deumque spectabat, ingenti animarum clade. Quippe Episcopus Apamiensis Canonicos suos sub Regula D. Augustini ad illud vitæ genus reduxerat, quod in primitiva Ecclesia olim florebat, abdicatis videlicet patrimonijs, & nullâ temporalium curâ. Toti ergo in animarum salutem, & virtutes incumbebant eâ professione dignas; nec major alibi, quàm in ea Ecclesia ardor sanctitatis. At verò Antistite rebus suis spoliato, alij ex delectu Regij Confessarij catervatim irruerant, non animarum, sed honoris, quæstusque avidi, quique assumptâ tesserâ, *bilaris societatis*, ludis, epulisque, & amatorijs cantibus noctes ducebant, ac illis ipsis, qui eos delegerant, pudori erant. Ergo, ut dixi, nova hæc, nullisque sæculis audita pœnâ non tam Episcoporum culpæ, si quæ fuerant, quàm Ecclesiæ plectebantur, & majori animarum, quàm facultatum damno; crevitque malum Episcopi morte. Is ærumnis confectus est, cum prius ad Regem litteras dedisset, quibus rogabat, monebaturque, pulcherrimo Libertatis & reverentiæ temperamento.

III. Expletis funebribus, & corpore in sepulchrum illato, Capitulum convenit, & Vicarios Generales, dum novus Episcopus optaretur, Daubaredum, & P. Rech elegere. Daubaredus cum Archiepiscopum Tholosanum convenisset, humaniter acceptus est, permissusque officio fungi: datæ etiam ad Regalistas litteræ, quibus monebantur, ut contenti proventus accipere, sacris officijs in Ecclesia Apamiensium abstinerent, ne materia novis tumultibus præberetur: quod cum illi neglexissent, adessentque Vesperis, Daubaredus defuncti Antistitis vestigijs, & exemplo inhærens, censuris obstinatos perstringit, nec multò post exilium illi, & carceres decreti, imperio Regis. Eadem fortuna Recho fuit. Is ad Aquas Augustas (vulgò Acqs) relegatus haud procul Burdigalâ; quò cum pervenisset, ad carceres raptus est à Præfesto Aquitaniæ, tamque inclementer habitus, ut ne panis quidem suppeteret, præter buccellas à militibus mendicatas. Cerles Capituli electione Daubaredo susceptus est; sed isto velut usurpatæ potestatis ab ijs

M

accusato,

accusato, qui nuper anathemate percussi fuerant, Archiepiscopus Tholosanus Fortassinum quendam suum eleemosynis praefectum Vicarium Generalem, ac Officiale[m] jubet. At Cerles libello palam proposito dignitatem suam vindicare, Archiepiscopo injustitiae notato; quippe nullum Metropolitanum in Dioecesi[m] vacantem jus esse, nisi Capitulo aut negligentia, aut malitia delinquente. (a) Neutrum verò contigisse: aut si quae esset, vocandas partes, causamque, & factas Vicariorum electiones examinandas fuisse, pro quarum valore praesumant, nisi contrarium probetur: nunc verò nec vocatis partibus, nec explorata causa, electiones subverti, electos turbari, & alienos, ignotosque submitti, sicque Ecclesiam Apamiensem recentibus adhuc lacrymis, viduamque, novo schismate funestari: niti Archiepiscopum, ejusque sententiam vanis rationibus, & ab adversario suggestis, videlicet, invalidas fuisse Vicariorum electiones; quippe Regalista quodam (b) praeterito; caeterum hunc nominatim excommunicatum fuisse, tanto censurae neglectu, ut ne absolvi quidem curasset: praeterea neque ex numero Capitularium esse, quippe alterius instituti socium, & Canonicorum Regularium vitam ne Tyrocinio quidem expertum; non ergo ad Conventum Regularium vocari debuisse, nec ejus absentia electiones irritas fieri. Haec à Vicario Apamiensi tantà ratione dicebantur, ut negari haud possent; & planè Archiepiscopum Tholosanum movere, ut Fortassino suo personam adimeret, tam malè in theatro comparentem: quaesiti tamen colores, artesque aulis notae celando pudori; cum enim exilia, carceres, praedationes, equitum turmae, & quidquid in hostes parari solet, nullo sacrorum Ordinum, & Canonicorum, ac sexus discrimine admoverentur, & reos faceret vel sola amicitia defuncti Antistitis; Fortassinus velut taedio ærumnarum, & quòd coactum se diceret, Vicariatu abijt: ipsae sacrae Virgines oblatum à Fortassino Confessarium recusarunt, malle se, dicentes, *semel in anno ad Ecclesia[m] praescriptum expiari, quam ignoto, intrusoque subijci: tanto majori dedecore, quòd à feminis, & ideò procul vindictam. Fortassino solum verterente, novum à Parlamento Parisiensi decretum, quo Canonici Apamienses intra triduum convenire, & viduae Ecclesiae Vicarium*

(a) cap. Ecclesiae. de suppl. negl. Prælat. in 6. junctâ Gl. (b) Vulgò M. sc. Juge

rium dare jubebantur, nisi facerent, Metropolitanum suppleturum: nec multò post Tholosanus Archiepiscopus rescribit: *Quia ex Parlamenti præscripto Canonici Apamienses non convenissent, nec Vicarium vacanti Ecclesia dedissent; se vices negligentium supplere, & Episcopum Leonensem Vicarium destinare.* Recusavit Leonensis, noluitque implicari tam feodo operi; cum enim ad Episcopatum Apamiensem multò Leonensi opulentiozem nominatus à Rege esset, jam se itineri Parisios accinxerat, viamque inierat, ignarus videlicet omnium, quæ Apamijs contigerant. Ubi ea intellexit, iter continuo vertit, recusavitque generoso contemptu infulas tam indignè jactatas. Cum ergo Vicarij alij deessent, is, qui crucem Archiepiscopo præferre solebat, Vicarius datur, perinde, ac si ejusdem momenti res esset crucem præferre, & Ecclesiam regere. Cæterum tam inconcinne hic ludus agebatur, sive is casus, sive imprudentia fuerit, ut nemo risu temperaret, artificio nimis patente. Jubebantur Apamienses Canonici intra triduum convenire, cum tamen constaret aut inclusos, aut proscriptos esse, totamque Galliam exilijs implere; qui ergo convenirent? & tamen velut neglexissent, novis à Tholosano Vicarijs eorum Ecclesia gravabatur, exauctoratis, quos nuper, valideque elegerant; ligati ergo, retentique jubebantur incedere, & quia non poterant, pœnas dabant, velut contumaces, inertesque. Quid rogo apud Americos Brasilasque fieri poterat inclementius? & tamen factum est aliud, quod nulla Posteritas crederet, & Gallia factum inhorruit. Johannes Cerles Capituli electione Daubaredo, & Recho Vicarius successerat, nec dubitari poterat, quin legitimus esset, Tholosano, ut vidimus, nullo jure obnitate, accessitque Romani Pontificis confirmatio, Tholosanum intentato anathemate prohibentis, ne quietum turbaret; at hoc ipsum, quod remorari tantum Præsulem debebat, multò magis accendit. Scribit Parlamento Tholosano, ut in Cerlen, ejusque pertinaciam inquirat, cumque eâ pœnâ plectat, quæ alios exemplo terreat, & obedientiæ moneat. Nemo dubitabat ijs verbis ultimum supplicium innui; nec tamen aliâ culpâ gravabatur, quàm quòd innocens esset, & juramenti Ecclesiæ suæ, ac Pontifici Romano præstiti memor, retinensque; omnes ergo judicium recusabant, in quo aut damnari innocentia, aut offendi Tholosanus deberet. Addun-

Gallia
Indicata
Gall
230

tur aliæ, & ferociore litteræ, quibus ignaviam, morâsq̃ incuſabat, urgebátque judicium feſtinari. Territi Judices, & dicta ſententiæ dies. Adfuit Archiepiſcopus, & vultu minaci, ac funeſta promittente aulam inveſtus, vehementi oratione in Vicarium Apamienſem declamavit, eo digreſſo, omnium votis damnatus ad mortem eſt. Ferunt ex judicibus unum aſſurrexiſſe, & his verbis collegas allocutum: *Nemo deinceps magnam timoris vim, mirâmq̃ eſſe negaverit: ecce enim, quem omnes innocentem creditis, omnes damnatis!* Nec clementior executio fuit, cùm enim Vicarius aut lateret, aut dilapſus eſſet, ejus ſimulacrum paleis, & centonibus ſuffultum, & ne quid ludibrio abeſſet, religioſo amiculo tectum plauſtro imponunt, totâque Civitate circumducunt, & tandem eo loco, quo puniri ſolent malefici, aut laqueo, aut gladio finiunt: nihil poterat Londini, aut Genevæ ſævius fieri; ſed omnia ſuperabat, Religioſum, & Sacerdotem plecti accuſante Archiepiſcopo: nec facile par exemplum reperies; hætenus enim veniam reis impetrare, non urgere ſupplicium, Episcopis mos erat, niſi fortè plus in hominem innocentem, quàm reum licebat, & quòd Romæ abſolute eſſet, delictum onerabat. Additum ſententiæ fuerat, ut effigies Joannis Cerles magni Vicarij, Apamijs, alijsq̃ præcipuis Eccleſijs eodem ſupplicio afficeretur, quod etiam factum: illud Apamijs contigit memoratu dignum, ut videlicet Liſtor Apamienſis nocte intempèſtâ cum uxore auſugeret, ne ſe tanto facinore impiaret; adeò ultimæ etiam fortis homines pudebat tam indignæ ſententiæ.

IV. Hæc in Gallijs, & præſertim Tholoſano Archiepiſcopatu agitabantur; quibus ab Archiepiſcopo Pariſienſi non diſpar infortunium acceſſerat. Caronæ Vico agri Pariſini Monafterium viſitur: illic ſacræ Virgines degunt, Congregationis B. Virginis Ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini, Auctore Petro quodam Fourier ejuſdem inſtituti viro, & notæ in Lotharingia pietatis. Earum aliquæ bellis Lotharingiam vaſtantibus in Belgium migrârunt, ubi cùm Aurelianenſi Duciffæ inſigni morum innocentia placuiſſent, eandem extincto Richelio Cardinali in Galliam comitatæ, haud procul Pariſios confedere; illic ſuis ſumptibus Monafterium Duciffæ erexerat, (a) & dote inſtruxerat, impetra-

(a) Anno 1643.

impetravitque ab Alexandro Pontifice, (a) ut Magdalena quædam eidem Monasterio perpetuò præesser; quamvis ex Regulæ instituto triennio tantum durarent, & Matris non Antistitæ nomine; sed adjecta conditio, ut extinctâ Magdalenâ gratia finiretur, & triennales Matres, electæque Virginum suffragijs redirent. Sed quod fieri amat, ea gratia alias incendit, ut eâdem potiri velent. Magdalenâ mortè sublatâ, alia quædam (b) Ordinis D. Benedicti obtentu Regij chirographi, & favore Archiepiscopi Parisiensis, Monasterij præfecturam occupat, prævenitque electionem, & interim Romæ agit, ut Diploma obtineat, quo ad solutiorem ordinem transire possit, & Antistita confirmetur: ambitioni necessitas prætexta, collapsas Monasterij facultates reparandi. Romæ utrumque negatum, nec diu post vivis excessit. Videbatur Libertas eligendi reddita; cum subito eodem Regis, & Archiepiscopi favore nixa alia quædam (c) ex Cistercio irrumpit, servis, epulis, pompæque insignis: nec Matris nomine contenta, Abbatissam se ferens; hanc quoque instaurandæ Oeconomix, frugalem scilicet, parcâque sumptuum, necessariam dicebant, nec aliam toto ordine reperiri. Sed cum Romæ impetrari Bullæ non possent, ingenio certatum est, ut Antistita esset, & perpetua quidem, non tamen diceretur. Juber ergo Archiepiscopus, officio fungeretur, dum Bullæ Româ venirent; at certum erat, nunquam venturas Pontifice invito: sæpe Archiepiscopo, Parlamento, Regique à sacris Virginibus supplicatum, sed nunquam auditæ: diu cum intrusa luctatæ sunt, dum tandem effractis foribus, & vi adhibitâ, magna cum sæcularium manu Monasterium irrupit, sacris Virginibus aras amplexis, & Amazonem averfantibus. Hæc ubi Romam pervenere, non potuit Romanus Pontifex Innocentius XI. se Patrem oblivisci, datoque ad afflictas, oppressâsque diplomate, libertatem eligendi reddit, (d) omnique obedientiâ in ferocem illam armatâque Antistitam solvit.

Hæc ferè sunt, quæ ab Anno MDCLXXIII. usque in annum MDCLXXXII. contigere; quæ quanti momenti sint, quâmq; Ecclesiasticam disciplinam, & immunitatem offendant, vulnerent-

M 3 que,

(a) Anno 1657. (b) Madama di Quervendò. (c) Angelica le Maitre. V. Regale Sacerdotium. fol. 13. (d) Anno 1680.

nihil attinet dicere, se ipsis enim clariora sunt, quam, ut exponi debeant, & fortè in locis Catholicæ Religionis sacris nihil simile antiquitas vidit, saltem nihil pejus. Nova, gravisque servitus Ecclesijs imposita; termini, quos Universale Concilium posuerat, submoti: anathemata, quæ idem Concilium infixerat, contempta: quatuor sæculorum possessio, quæ pessimam etiam causam tueretur, turbata: Canones Sacri, imò totum Concilium Lugdunense prophanis tribunalibus ad stare iustum, ibique ut Parlamento videretur, causam dicere: Episcopi nec clementius, quam si prophani essent, habiti, nullâ ætatis, sacrique ordinis reverentiâ: in Clerum verò, Deique servos velut in plebem, prædâ, exilijs, carceribus sævitum: putâsse antiquas persecutiones fervere, nisi quòd in istis plus sanguinis funderetur, in illis plus dedecoris. Illud verò quale spectaculum fuit, Sacerdotem, & Proepiscopum coram seculari Magistratu ab Archiepiscopo accusatum, & quamvis innocentem omnes agnoscerent, damnatum, percussumque Carnificis manu? nam quòd simulacrum, non ipse reus ceciderit, nihil flagitium mitigavit, infamiâ poenam supplente. Additæ Sacrarum Virginum vexationes, adempta electio, Regulæ turbatæ, intrusa invitæ Antistita, claustra, forèsq; violatæ, migrationes ad laxiores ordines permittæ, quæ tamen omnium consensu soli Pontifici Romano reservantur, ejusdem Pontificis monita, minæque insuper habitæ, & denique in Conventu Parisiensi omni retrò Antiquitati, Canonibus, Concilijsque etiam Generalibus bellum indictum, perinde, ac si paucis Episcopis jus esset totam Ecclesiam turbandi, evertendique quatuor propositionibus, quæ Concilia Generalia exemplo, & doctrinâ stabiliverant, nec aliâ ratione id factum, quam ut Pontificis curas, à quo paternè monebantur, aliò averterent, bello domi accenso.

V. Suspirabat ad hæc Romanus Pontifex, & tempus, quod dolori supererat, quærendis remedijs aptabatur. Dissimulatum diu, si fortè, ut fieri solet, malum dilatione, moraque languesceret; neque hoc ignaviæ, aut timoris, sed providentiæ fuit; quædam enim silentio curantur, præsertim ubi pudet fecisse. Sed cùm malum ingravesceret, additæ paternæ monitiones, quæ Regi, & Episcopis rei enormitatem ostenderent, & par animæ periculum,

nisi

nisi abfisterent : & quamvis eæ litteræ spirarent libertatem Pontifice dignam, & omni fortunâ majorem, tantundem amoris addebatur, temperatâ Majestare: cum nec istæ proficerent, aliæ securæ minis permixtæ, nec tamen nimie : rescissa acta, appellationes receptæ, Rex officij, & exempli Majorum admonitus, Episcopi objurgati, quod Ecclesiæ causam deseruissent, timore, ut ipsi fatebantur, & conniventia victi, & denique, quæ pro Regalia decreverant, obliterata, quippe metu expressa, & supra Episcoporum potestatem. Quid minus fieri poterat, post tam multa, indignæque commissa? Sed clementia Pontificem morabatur, & spes meliorum, præsertim Rege non suo, sed aliorum consilijs errante; & tamen ausi sunt aliqui tam benignum, parcæque severum, nimie severitatis postulare, nec alia causa fuit in ultimo Parisijs Conventu, ejus auctoritatem, si possent, exarmandi, quàm quod nimis minacem crederent, an potius credi vellent quæsito aut vindictæ, aut impunitati colore? Cæterum quàm injustæ querelæ fuerint, facile constabit, quæ à nobis dicta sunt, animo reputanti. Conferantur solum, quæ Romæ, quæque in Gallijs agitata sunt, & quanta hic moderatio, illic, ut modestissimè loquar, impetus fuerit, patebitque, utra pars materiam querendi habuerit, quæ plagam intulit, an quæ accepit? Regaliam, ejusque substantiam quod attinet, nihil Episcopi opponerant Innocentio Pontifici, imò nec poterant, ipsdem enim principijs nitentur: *Regaliam ex tolerantia Ecclesiæ, non jure aliquo Regio provenire: esse servitutem canonica, & naturali Ecclesiarum libertati oppositam; & ideo à Concilio Ludunensi ad loca, ubi hæctenus inoleverat, restricta, nec extendi à Regijs posse, sed solo Ecclesiæ consensu.* (a) Hæc, inquam, etiam Galliæ Episcopi fatebantur, ut videre est ex illis, quæ in Conventu paucorum Episcoporum primus Commissarius Parisijs disseruit: & in alio pleniore Conventu, ubi Regalia, ejusque extensioni subscriptum est. In epistola ad Romanum Pontificem data, hæc inter alia Episcopi habent: (b) *Existimavimus ad nostrum officium pertinere, aliquam in re rationem tollendi de medio gliscantis dissidij; nulla* verò

(a) Conventus Paris. Majo Anno 1681. habitus. Breve Innoc. XI. ad Episc. Galliæ circa fin. Regale Sacerdotium. fol. 32. Lettera ad un Vescovo dell'assemblea Generale de l Clero di Francia. 10. Aug. 1681. fol. 5. (b) V. Breve Innoc. ad Episcopos Galliæ die 11. April. Anno 1682.

Gallia
Vindicata
G II
230

verò apparuit commodior utili condescensione canones temperandi; propterea nos jure nostro decedentes, illud in Regem transfulimus. Ubi apertè supponunt, Regaliæ extensionem canonibus prohiberi, eaque jura Episcoporum violari, quibus tamen cedere Episcopi velint, pacis inter Ecclesiam, Regemque conciliandi causâ. Hæc ipsa fuit, ut supra vidimus, omnium retrò Galliæ Episcoporum sententia, non tantum, qui in Concilio Lugdunensi sedere, quique terminos Regaliæ statuerunt, audiente, nec oblucente Philippo Audaci, (qui nunquam id passus esset, si Regaliam sui juris credidisset) sed omnium aliorum, qui semper Parlamentis Regijs, cum proferre hoc jus vellent, obstitere, viceruntque. (a) Ergo, ut diximus, substantiam Regaliæ quod attinet, Romæ Galliæque una sententia Episcoporum fuit, nisi quod isti Parlamento, Regique cesserunt, sive is metus, sive obsequium fuit. Totum ergo certamen circa modum, formam procedendi scribendique vertebaratur, & quædam alia, quæ Vicarios Apamienses, & Sanctimoniales Caronenses spectabant; nam Galli, cum acie victoriam desperarent, manipulos, & impedimenta carpebant.

Querebantur: Romanum Pontificem nec vocato, nec audito Tholosano, Vicarios à Capitulo Apamiensi electos confirmasse, & qui deinceps eligerentur, confirmaturum spondidisse: eundem diris percussum non observatis formis, qua hujusmodi pontis pramiti in Gallia solent: ejusdem Tholosani jura in Ecclesiam Apamiensem aut diminuta, aut impedita, Vicarijs, quos elegerat, in ordinem redactis, alijsque, que decreverat, Roma abolitis. In negotio quoque Sanctimonialium Caronæ Papam festinasse sententiam omisso medio, nec Archiepiscopo pramonito: debuisse ex præscripto Concordatorum Judicem in partibus delegari, non Romæ sententiam finire: sic etiam ejusdem Monasterij Matrem Romæ confirmatam esse, non Parisijs: imò Archiepiscopum ejus loci Ordinarium præteritum fuisse: ergo non regiâ viâ, sed per abrupta Romæ procedi. Sed & nimis pronas Pontificis aures esse excipiendis querelis: narratum Romæ, creditumque Caronæ fractas Monasterij fores, & Antistitam armis, ac vi inductam; sed id vanissimum esse: id potius mirandum, Pontificem Romanum rebus maximis debitum minutijs detineri, ac vixiū feminarum onerari, tanto fastigio indignis; Confessarij has curas, non Pontificis esse. Hæc Parisijs, & Tholosæ dicebantur, non quia vera,

(a) Clerus Gallicanus Parlamento Regaliam extendere volenti obstitit Anno 1577. & Anno 1583. & 1606. & 1608. & 1629. & 1635. V. M. de Pamiers à fol. 37.

vera, sed quia aulæ grata. Addebant aliqui: aliud esse Pontificis Personam, aliud Dignitatem; hanc omnem culpæ expertem, & supra omnem venerationem: illam naturæ humanæ conditionibus, & nebulis affici: ignorantia, affectibus, privatique studiis rangi, & idèd sicut errori obnoxiam, ita nec semper oraculi loco esse. Sed facilis ad hæc omnia responsio. Archiepiscopum Tholosanum nec vocari, nec audiri oportuit, re aliàs clarâ, & quam ipse ferebatur. Constabat mortuum Episcopum Apamiensem, Capitulum intra octo dies convenisse, collatisque suffragijs Vicarium Ecclesiæ dedisse: constabat etiam alios Vicarios à Tholosano suffectos: nec minus certum erat, nullo jure id ei permissum, nisi Capitulo aut malitiâ, aut ignaviâ cessante, sed neutrum contigerat: quæ enim ignavia, cum continuè elegerint? aut quæ malitia, cum optimos? nec alterius culpæ à Tholosano postulabantur, quàm quòd aulæ, & Patronis Regaliæ displicerent. Cum ergo omnia constarent, & ipse fateretur, quid vocari illum, audiri que oportebat? & fortè nec vocatus responderet; nam & litteras à Pontifice acceptas nec responsio dignatus est; quid ergo interrogares non responsurum? dedecori parum: præsertim cum ejus calamo uteretur, qui objurgando Pontifici eloquentiam suam probabat; tanta illi modestia! Sed & Archiepiscopus Fortassinum, aliòsque Vicarios suffecerat, nec vocato, nec audito Capitulo Apamiensi; quæ ergo verecundia fuit, velle Pontificem ijs legibus obstringere, quas ipse respuebat? Sed & illud fabulæ, & ludo propinquum: quebatur hoc Pontificis Decreto Ecclesiam Apamiensem Vicarijs destitui, qui Viduam gubernarent; & interim Vicarios à Capitulo legitime electos persequebatur, movebatque officijs, imò morti addicebat, cunctantibus iudicibus conscientia præpeditis. Cujus ergo culpa erat, Ecclesiam Vicarijs carere? Tholosani legitime electos persequentes, an Papæ eosdem tutantis? Quòd verò Pontifex rescripserit, *Se, quos Capitulum eligeret, deinceps confirmaturum*: pariæquitate nitebatur; cur enim non posset promittere, quod poterat facere, imò quod tenebatur? Tholosano enim non tantum electos non confirmante, sed etiam persequente, quis alius præter Pontificem confirmaret? nam si qui alij erant, Tholosano adhærebant in aula præpotenti: & si jus Ecclesiæ Apamiensi Vicarios

N

statuendi

Gallia
Vindicata
GII
230

statuendi ad Tholosanum devolvebatur, Capitulo negligente; quanto magis jus confirmandi ad Pontificem redibat, Archiepiscopo, aliisque non solum negligentibus, sed etiam odio iraque flagrantibus? Nihil ergo æquius fuit, quam Pontificem Archiepiscopo, si non præferre, at saltem æquare, & jus devolutionis quod huic, etiam illi præstare, eo solum discrimine, quod Pontifex summo jure id peteret, Archiepiscopus nullo. Quod de Archiepiscopo divi percusso dicebatur, somnium erat, aut potius juris male intellecti ignorantia; Pontifex enim non inflixerat censuras, sed tantum intentaverat, nec præterita, sed futura memorabat: verba Brevis Apostolici sunt: *Districte, & in virtute sancte obedientie prohibemus, ne in posterum sub poena excommunicationis, &c.* Quæ omnia excommunicationem significant comminatoriam, non verò actualem, aut latae sententiæ: quis verò nescit alias esse cautelas, formæque ad inferendam, & comminandam censuram? & veniam merentur aulae potius, quam Canonum intelligentes, si maluisissent ignorata tacere, quam edicere; sed festinatio declamandi, demerendique Archiepiscopum attentationem turbabat. Illud æquè vanum: *Diminuta fuisse Archiepiscopi jura, & quæ ipse decreverat, Roma abolita.* Nullum enim in Apamienses Archiepiscopo jus erat, nisi malitia, aut negligentia ostenderetur; sed neutra ostendi poterat; non ergo minuebantur, quæ nunquam fuerant: quæ verò contra Canones peracta, prius abolita sunt, quam Romam devenissent; quippe suis inijs, & semper irrita: nec Pontifex Romanus abolere se illa dixerat, sed appellationes admisisse. (a) Et planè si quis animum in ea intendat, quæ Apamijs contingere, moderationem potius in Romano Pontifice, quam severitatem mirabitur; nec verò id novum est, ut ad Romanum Pontificem Galli appellaverint, sic enim S. Leo Papa ad Episcopos Provinciæ Viennensis loquitur: (b) *Nobiscum vestra Fraternitas recognoscat, Apostolicam Sedem pro sui reverentia à vestra etiam Provinciæ Sacerdotibus innumeris relationibus esse consultam, & pro diversarum (quemadmodum antiqua consuetudo obtinebat) appellatione causarum aut retractatis, aut confirmatis fuisse iudicia.*

Quæ de festinata sententia, neglectoque ordine in negotio Carronenfi dicuntur, eadem facilitate refelli possunt: Septem

(a) Breve Apost. Calend. Jan. 1680. (b) S. Leo ad Episcopos Vienn. epist. 89.

ferè annos expectatum Romæ est, dum illi Monasterio, ab ijs, qui turbaverant, pax redderetur, & hæc festinatio dicitur? quot ergo annis expectandum erat, ut modesto nec citato gradu incedere Pontifex diceretur?

Sed turbatus est ordo: enim verò nunquam minùs: factum in aperto erat, & in conspectu Urbis Regiæ patratum: septem annos vexatio duraverat: nec lis inter privatos pendebat, sed ipsi Papæ intentabatur; hujus enim est sacras fundationes, & Regulas mutare, & Religiosos ad Monasteria transferre laxioris disciplinæ: ipsa Monasterij Antistita negotium in manus Pontificis deposuerat, à quo Bullas, & confirmationem expectabat premebatque: & denique Archiepiscopus Parisiensis tantùm abest, ut Matrem eligi pateretur, electamque confirmaret, ut potiùs electiones impediret, & extraneam intruderet. Ex quibus efficaciter concludas, non debuisse Pontificem Parisiensis Archiepiscopi, ejusque asseclorum consensum, & sententiam expectare: tum quia frustra expectaret, cum hi maximè obstreperent: tum quia in re tam patente sententiæ, & vota aliorum necessaria haud erant, quæ in dubijs tantùm adhibentur: tum quia ipsæ partes negotium jam Pontifici detulerant, à quo Bullas, & confirmationem petebant; cur ergo Pontifex ab aliorum sententijs penderet, causâ suo Tribunali jam oblatâ? & denique cum negotium ex majoribus esset, nec possèt nisi Pontificiâ auctoritate componi, nec partes id negarent, quæ Romani propterea in clamabant; quid opus erat aliena Tribunalia morari huic causæ longè imparia? non ergo Pontifex ordinem turbabat, sed Galliæ Episcopi, qui causas soli Pontifici reservatas, suis, Regijsque Tribunalibus sistebant. Quòd verò dicerent: *Parvi momenti has causas esse, & Pontifice indignas*; planè ostendebant, quàm malè animarum pretia æstimarent. Mutuis dissidijs, odijque Virgines Carronenses deflagrabant, & ut fieri solet, orationi, disciplinæ, charitati, aliisque virtutibus Christiano, & Religioso dignis nullus locus supererat, sed omnia factionibus, partiumque studijs fervebant, pari scandalo, & animarum clade: & hæc parvi momenti essent, & indigna, ut à Pontifice curarentur? si in Gallijs una urbs, aut castrum periclitaretur, quantus illic armorum strepitus, & turbæ essent, omnibus auxilium festinantibus? Et quòd in litteris nuper

Gallia
Vindicata
GII
230

nuper à Pontifice ad Regem scriptis duo tréve apices acriores viderentur, quantum in aula, in Senatu, & ab Episcopis declamatum est? Veniam ergo Pontifici dabunt, si quantum illi castrum, & apices, tantum ipse animas curet; nisi fortè inter libertates suas etiam illud reponant, ut videlicet animabus perire volentibus, non liceat Pontifici subvenire. Cæterum si negotium Caronense tam parvi, ut dicunt, momenti fuit, cur ergo tam ardente, & tot annis Archiepiscopus Parisiensis illud persecutus est, Regemque implicuit? an verò puderet Pontificem defendere, quod illos non pudebat invadere?

Quòd verò inter Personam Regnantis Pontificis, ejusque Dignitatem distinguerent, & huic omnem venerationem, non illi promitterent, utpote erroribus, & natura defectibus obnoxia; planè responsum haud meretur; omnes enim Regnantes hæc criminatio petit: an simili obtentu non etiam sui Regis imperia eluderent? imò quia Dignitas, & Persona conjunguntur, ob reverentiam Dignitatis etiam defectus Personæ ferendi sunt, & huic obsequium debetur illius merito; alioquin nulla amplius obediendi necessitas fuerit, si conditio naturæ Majestati, & Imperijs officiat. Non hæc sensa Carolo Magno, non hic animus fuit, cujus virtutes parcius aliqui imitantur, quàm laudant; is enim in Legibus ad omnes Provincias suas missis ita loquitur: (a) *In memoriam B. Petri Apostoli honoremus sanctam Romanam, & Apostolicam Sedem, ut quæ nobis Sacerdotalis Mater est Dignitatis, esse debeat Ecclesiastica Magistra Rationis. Quare servanda est cum mansuetudine humilitas, ut licet vix ferendum ab illa sancta Sede imponatur jugum, tamen feramus, & piâ devotione toleremus. Quæ ita à nobis dicuntur, ut locum habeant etiam, cum vita Pontificis dignitati haud respondet; quid ergo dicendum erit, ubi Sanctitas vitæ dignitati sociatur? quòd in moderno Pontifice ne hæretici quidem diffitentur: non est animus mihi virtutes Innocentij in has chartas deponere, quippe impar materiæ, & modestiæ gravis futurus, ac silentio venerari, quàm clamore, & pompâ solitus: ipsa tantum Gallia audiat: Hujus Pontificis solida pietas, & suci expers: ardor dilatandæ fidei conservandæque disciplinæ Ecclesiasticæ: morum integritas: idem sibi que similis gubernandi tenor, procul omni quæstu, & cupiditate, nec in carnem, ac sanguinem pronus, &c.* Hæc Galli

(a) Naucler. Generat. 28. Concil. Tribur. cap. 3. & habetur d. 19. cap. 3.

Galli humanissimo elogio. Si ergo tanta est moderni Pontificis Sanctitas, æquitásque, quantam vel ipsi Galli profitentur, quid opuserat inter dignitatem, & Personam distinguere, quasi ista non illam sustineret? Num ergo sanctus hic Pontifex, & incorruptus tunc solum imperfectus esse incipit, cum Gallos perstringit? Sed Innocentio à Gallis evenit, quod Paulo à Galatis: *Sicut Angelum DEI excepisti me: testimonium enim perhibeo vobis, quia si fieri posset, oculos vestros eruissetis, & dedissetis mihi; sed inimicus factus sum vobis vera dicens.*

§ V.

Rationes in Regaliæ patrociniū à Gallis productæ, & refutatæ.

SUMMARI A.

1. *Jus Regalia non est Corona Gallica ingenitum, ut Politici volunt.*
2. *Falsóque supponi ad ea jura, quæ nec præscribi, nec alienari possint, pertinere.*
3. *Nihil Regalia suffragari Gallia Concordata.*
4. *Nihil jura feudi.*
5. *Nec etiam jus Patronatús.*
6. *Multóque minús Beneficia à Regibus Gallia in Episcopos, & Ecclesias collata.*

I.

Memoriã reperentem, quæ ex una parte contra Regaliam ex Concilijs, & Ecclesiæ Gallicanæ, imò Regum ipsorum sensu, usúque à me supra producta sunt; ex altera verò quanto studio, ac contentione in Gallijs pugnatum pro illa sit, admiratio subibit, quænam tandem rationes

N 3

(a) Ad Galat. 4.

Gallia
Vindicata
G II
236